

PARASAL BÜYÜKLÜKLERDEKİ GELİŞMELER (Q-4)

M1

M1 tanımlı para arzında, tablodan da görüleceği üzere Aralık 2006 sonuna göre, Mart 2007’de (1. çeyrekte) yüzde 1,17 oranında bir artış meydana gelmiştir. Birinci çeyrekte görülen bu artışın nedeni, M1 alt bileşenlerden vadesiz diğer mevduatta yüzde 13,42 ve dolaşımdaki para miktarındaki yüzde 12,75, oranında artışa dayanmaktadır. Söz konusu bu artış Türk Parası (TP) ve Yabancı Para (YP) olarak incelendiğinde, TP’da yüzde 0,37 ve YP’da ise yüzde 2,14 oranında bir yükseliş görülmektedir.

M1, ikinci çeyrek döneminde, de pozitif yönde bir trend göstererek yüzde 2,25 oranında genişlemiştir. İkinci çeyrekte görülen bu genişlemede, alt bileşenlerden vadesiz ticari mevduatın yüzde 1,23, vadesiz tasarruf mevduatın yüzde 2,63, vadesiz diğer mevduatın yüzde 25,87 ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki mevduatın ise yüzde 21,56 oranında artış göstermesi etkili olmuştur. TP ve YP olarak incelediği zaman, TP’ında yüzde 6,30 oranında artış, YP’da ise yüzde 2,58 oranında azalış olmuştur.

M1, üçüncü çeyrekte, ikinci çeyreğe göre yüzde 0,45 oranında artmıştır. Bu dönemdeki artışa, vadesiz ticari mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki mevduatta meydana gelen artış etkili olmuştur. M1 TP ve YP olarak incelendiğinde ise, TP’nda yüzde 1,11 daralma, YP’da yüzde 2,49’luk genişleme olmuştur.

M1, son çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yaklaşık olarak 1.5 milyon YTL azalarak 859 milyon YTL olmuştur. Bu azalışın sebebi, vadesiz ticari mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki mevduatta meydana gelen daralma etkili olmuştur. Bu dönemde M1 TP ve YP olarak incelendiğinde ise, TP’nda 48.8 milyon YTL artış, YP’da 50.4 milyon YTL azalış meydana gelmiştir.

Aralık 2006 / Aralık 2007 dönemi baz alındığında, M1 tanımlı para arzı bir yıllık dönemde yüzde 0,56 oranında büyüme göstermiştir. M1 alt bileşenlerinden vadesiz tasarruf mevduat yüzde 0,99, vadesiz diğer mevduat yüzde 82,54 ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki mevduat yüzde 249,68 oranında genişleme, vadesiz ticari mevduat kaleminde ise yüzde 9,17 oranında daralma olmuştur.

AÇIKLAMA	31.12.2006	31.03.2007	30.06.2007	30.09.2007	31.12.2007
M1	19,06	1,17	2,25	0,45	-0,18
M2	29,10	2,79	1,38	0,09	1,44
M3	27,50	2,13	3,11	-0,84	-0,04
KREDİLER (TGA DAHİL)	47,67	0,27	4,07	1,70	11,10

Not: 2006 yılı yıllık yüzde değişimi, 2007 yılı üç aylık yüzde değişimi ifade etmektedir.

M2

M2 tanımlı para arzında, Aralık 2006 sonuna göre, Mart 2007’de yüzde 2,29 oranında bir büyüme olmuştur. Birinci çeyrekte görülen bu büyümede alt bileşenler içerisinde en önemli paya sahip vadeli tasarruf mevduatının yüzde 4,41 oranında artmasının olumlu etkisi olmuştur. Ancak vadeli ticari mevduatın yüzde 3,52 ve vadeli diğer mevduatın yüzde 20,45 oranında gerilemesi M2’ye olumsuz yansımıştır. M2 tanımlı para arzında birinci çeyrekte görülen bu genişlemenin TP ve YP olarak gelişimi incelendiğinde, TP’nda yüzde 2,71 ve YP’da yüzde 1,75 oranında bir artış olduğu görülmektedir.

2007’nin ikinci çeyreğinde ise yüzde 1,38 oranında bir genişleme meydana gelmiştir. İkinci çeyrekte görülen bu genişlemenin nedeni, alt bileşenlerden vadeli diğer mevduatın yüzde 22,05 oranındaki azalışına karşın, vadeli tasarruf mevduatının yüzde 1,65 ve vadeli ticari mevduatın yüzde 2,34 oranında artış göstermesidir. TP ve YP olarak incelediği zaman, TP’nda yüzde 2,94 oranında artış, YP’da yüzde 0,17 oranında azalış olmuştur.

M2 üçüncü çeyrekte, vadeli ticari mevduat yüzde 7,34, vadeli diğer mevduatın ise yüzde 1,65 oranında genişlemesine bağlı olarak yüzde 0,09 oranında artmıştır. M2 TP ve YP kompozisyonuna bakıldığı zaman, TP’ında yüzde 2,89 oranında artış, YP’da ise yüzde 2,76 oranda azalış meydana geldiği görülmektedir. M2’nin alt bileşenleri TP ve YP olarak incelendiğinde ise, TP vadeli ticari mevduat yüzde 6,20, TP vadeli tasarruf mevduatı 3,57 ve TP vadeli diğer mevduatta ise yüzde 15,41 oranında genişleme olmuştur. Diğer taraftan YP vadeli ticari mevduatta yüzde 8,80 oranda artış, YP vadeli tasarruf mevduatı ile YP vadeli diğer mevduatta azalış olmuştur. Bu oranlar sırasıyla, yüzde 4,41 ve 12,09 olmuştur.

Para arzı (M2) 2007 yılının son çeyreğinde, bir önceki çeyreğe göre 65.5 milyon YTL artarak 4.620,4 YTL’ye ulaşmıştır. M2 tanımlı para arzının genişlemesine, alt bileşenlerinden vadeli ticaret mevduatı ile vadeli tasarruf mevduatı etkili olmuştur. Son çeyrekte, M2 tanımlı para arzını TP ve YP olarak incelediğimizde TP’nda yüzde 5,75 oranında artış, YP’da ise yüzde 3,20 oranında azalış olmuştur.

Aralık 2006-Aralık 2007 döneminde, M2 tanımlı para arzı yüzde 5,16 oranında bir artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde meydana gelen bu artışın yüzde 13,73 oranında vadeli ticari mevduat ve yüzde 7,06 oranında vadeli tasarruf mevduatındaki artıştan kaynaklanmaktadır. Bu dönemde M2’nin TP’nda yüzde 14,94 genişleme, YP’da ise yüzde 4,39 oranında daralma olmuştur.

M3

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan M3 tanımlı para arzında, Aralık 2006'ya göre, Mart 2007'de (1. çeyrekte) yüzde 2,13 oranında bir genişleme meydana gelmiştir. Bu genişlemeye alt bileşenlerden vadeli resmi mevduattaki yüzde 4,85 oranındaki artış neden olmuştur.

M3, Mart-Haziran 2007 döneminde (2. çeyrekte) ise yüzde 3,11 oranında genişlemiştir. Bu genişlemede M3 tanımlı para arzının alt bileşenlerinden vadesiz resmi mevduatın yüzde 7,85, vadeli resmi mevduatın yüzde 16,99 ve KKTC Merkez Bankası'ndaki diğer mevduatın yüzde 40,59 oranında artış göstermesi etkili olmuştur. M3 para cinslerine göre incelendiği zaman, TP'nda yüzde 5,78 ve YP'da yüzde 0,13 oranında artış olmuştur.

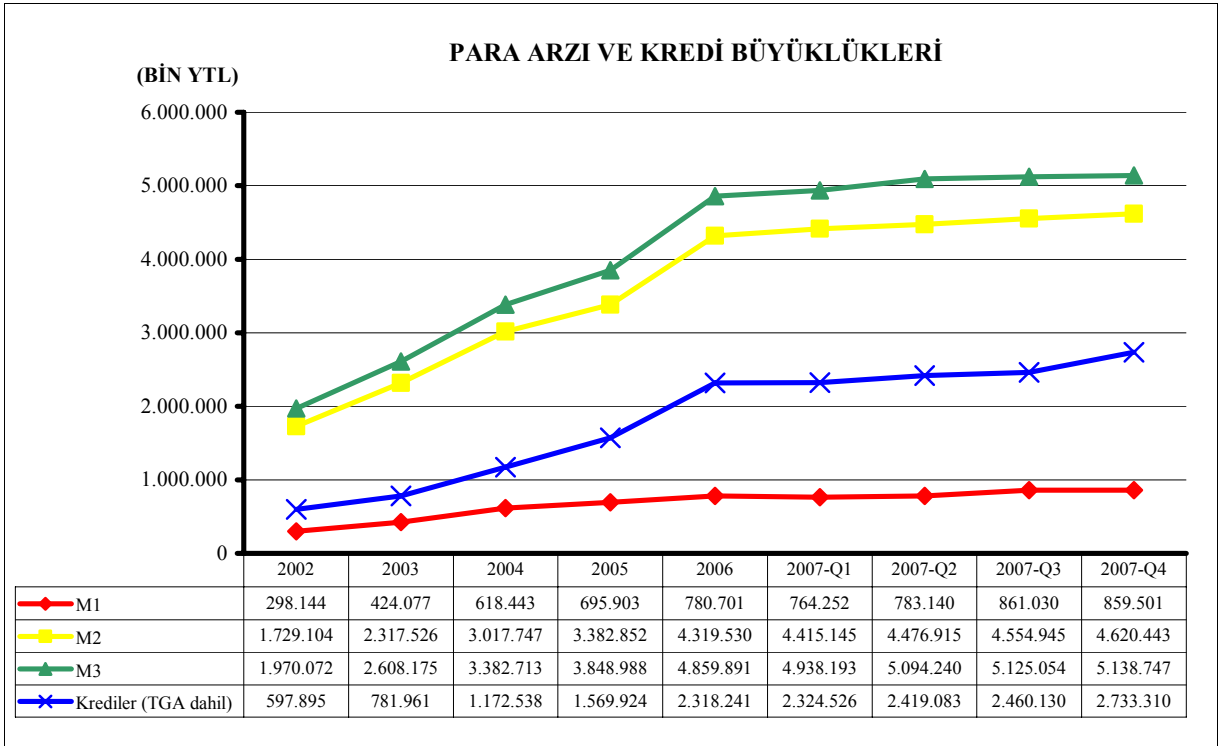
M3, üçüncü çeyrekte, ikinci çeyreğe göre yüzde 0,84 oranında azalmıştır. Bu dönemdeki azalış, vadeli resmi mevduatta meydana gelen yüzde 12,63 oranındaki daralmadan meydana gelmiştir. M3, TP ve YP olarak incelendiğinde ise, TP'sında yüzde 0,71 artış, YP'da yüzde 2,66'lık eksiliş olmuştur.

Para arzı (M3) Eylül-Aralık 2007 döneminde yüzde 0,04 oranında daralma olmuştur. Rakamsal olarak bu daralma 2.2 milyon YTL'ye denk gelmektedir. Bu daralmanın nedeni vadeli resmi mevduat ile KKTC Merkez Bankası'ndaki diğer mevduatta meydana gelen daralmadan olmuştur. Bu oranlar sırasıyla yüzde 9,21 ve 45,61 olmuştur. M3 para arzı Türk Parası (TP) ve Yabancı Para (YP) olarak incelediği zaman, TP 78.6 milyon YTL artışa rağmen YP'de ise 80.7 milyon YTL azalış olmuştur.

Aralık 2006-Aralık 2007 dönemi baz alındığında ise M3 tanımlı para arzı yüzde 3,83 oranında genişleyerek 4.933,9 milyon YTL'den 5.122,8 milyon YTL'ye ulaşmıştır. Bir yıllık dönemde meydana gelen M3'deki genişleme Türk Parası (TP) ve Yabancı Para (YP) olarak incelediği zaman, TP'nda 303.6 milyon YTL artış, YP'da ise 114.6 milyon YTL azalış olmuştur.

KREDİLER

Bankacılık sektörü brüt kredilerinin (TGA dahil) birinci çeyrekte 2006 yılı sonuna göre yüzde 0,27 oranında genişlediği görülmektedir. Bu dönemde TP kredilerde yüzde 1,11 artış, YP kredilerde ise yüzde 0,91 oranında gerileme olmuştur. Brüt kredilerin ikinci çeyrek döneminde ise yüzde 4,07 oranında artış olmuştur. Bu dönemde krediler TP-YP olarak incelendiğinde, TP kredilerin yüzde 4,71, YP kredilerin ise yüzde 3,56 oranında genişlediği görülmektedir. Üçüncü çeyrekte bankacılık sektörü brüt kredileri (TGA dahil) 41.0 milyon YTL artarak 2.460 milyon YTL olmuştur. Bu artış oransal olarak yüzde 1,69 denk gelmektedir. Bu dönemdeki TP krediler yüzde 1,70 ve YP krediler ise 1,27 oranında genişlemiştir. 2007 yılı Eylül döneminde 2.460,1 milyon YTL olan bankacılık sektörü brüt kredileri son üç aylık dönemde % 11,10 oranında artarak 2007 yılının Aralık ayında 2.733,1 milyon YTL'ye yükselmiştir. Aralık 2006 - Aralık 2007 dönemi baz alındığında ise, tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) dahil krediler yüzde 17,59 oranında artış göstermiştir. Aynı dönemde TP krediler yüzde 23,63, YP krediler ise yüzde 8,9 oranında artmıştır.

KKTC Merkez Bankası

İdare Merkezi

Araştırma ve Fon Yönetimi Müdürlüğü

Tel: 0392 – 228 3216

İnternet: <http://www.kktcmb.trnc.net>

E - mail: iletı@kktcmb.trnc.net

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.